

COME
RES

Advancing Renewable
Energy Communities

HERNIEUWBARE ENERGIEGEMEENSCHAPPEN MOGELIJK MAKEN

Dichtbij, maar nog niet helemaal daar

De deadlines voor de omzetting van de Richtlijn inzake de Geïntegreerde Elektriciteitsmarkt (IEMD) en de herziening van de Richtlijn inzake Hernieuwbare Energie (RED II) in de wetgeving van de lidstaten zijn al lang verstreken. Aan de ene kant is het spannend om deze ontwikkelingen te volgen, aangezien landen fundamentele veranderingen in hun energiemarkt doorvoeren om burgers een grotere rol te geven in de energietransitie. Aan de andere kant is het ook frustrerend omdat de noodzakelijke veranderingen en **het ondersteunend kader zich ontwikkelen op verschillende snelheden, met geen enkele lidstaat die een mate van omzetting heeft bereikt** die voldoet aan de Europese eisen.

Waren de omzettingstermijnen misschien te ambitieus gezien de politieke, technische en economische complexiteit van de nationale energiemarkten? Ondanks dit alles blijven hernieuwbare energiegemeenschappen (REC's) zich ontwikkelen en wachten (en vragen) burgers, kleine en middelgrote ondernemingen, overheden en andere spelers op de energiemarkt voor de ontwikkeling van de hoognodige ondersteunende kaders.

Zoals het COME RES-rapport **“Comparative Assessment of enabling frameworks for RECs and Support Scheme Designs”** stelt: “De vraag of een land op de goede weg

is, kan niet worden afgemeten aan de letterlijke implementatie van de relevante artikelen van RED II, maar eerder aan een gunstig marktklimaat, een succesvolle inbedding in de nationale context en de vaststelling van passende en ondersteunende randvoorwaarden”.

Deze beleidsbrief bevat daarom een overzicht van de vooruitgang die sinds februari 2021 is geboekt met betrekking tot artikel 2 en artikel 22 van de RED II. Er wordt een overzicht gegeven van de algemene vorderingen bij de omzetting van de relevante definities, de het stimuleren van ondersteunende kaders en de

Auteurs: Arthur Hinsch, Carsten Rothballer, ICLEI Europe and Michael Krug, Maria-Rosaria Di Nucci, FUB
Redacteur: Lucy Russell, ICLEI Europe

Gebaseerd op **Deliverable 7.1 “Comparative Assessment of Enabling Frameworks for RECs and Support Scheme Designs”** van het COME RES-project geschreven door Michael Krug en Maria-Rosaria Di Nucci, Freie Universität Berlin

Vertalers: Erika Meynaerts, Rien de Bont

invoering van steunregelingen en stimulansen. Ook worden voorbeelden uit een aantal lidstaten belicht.

Voor een meer gedetailleerd overzicht kunt u terecht bij de [“Comparative Assessment of enabling frameworks for RECs and Support Scheme Designs”](#), opgesteld door het COME RES-project. Dit rapport geeft een zeer uitgebreid overzicht van elk van de negen COME RES-landen: België, Duitsland, Italië, Letland, Nederland, Noorwegen, Polen, Portugal en Spanje.

DEFINITIES VAN ENERGIEGEMEENSCHAPPEN

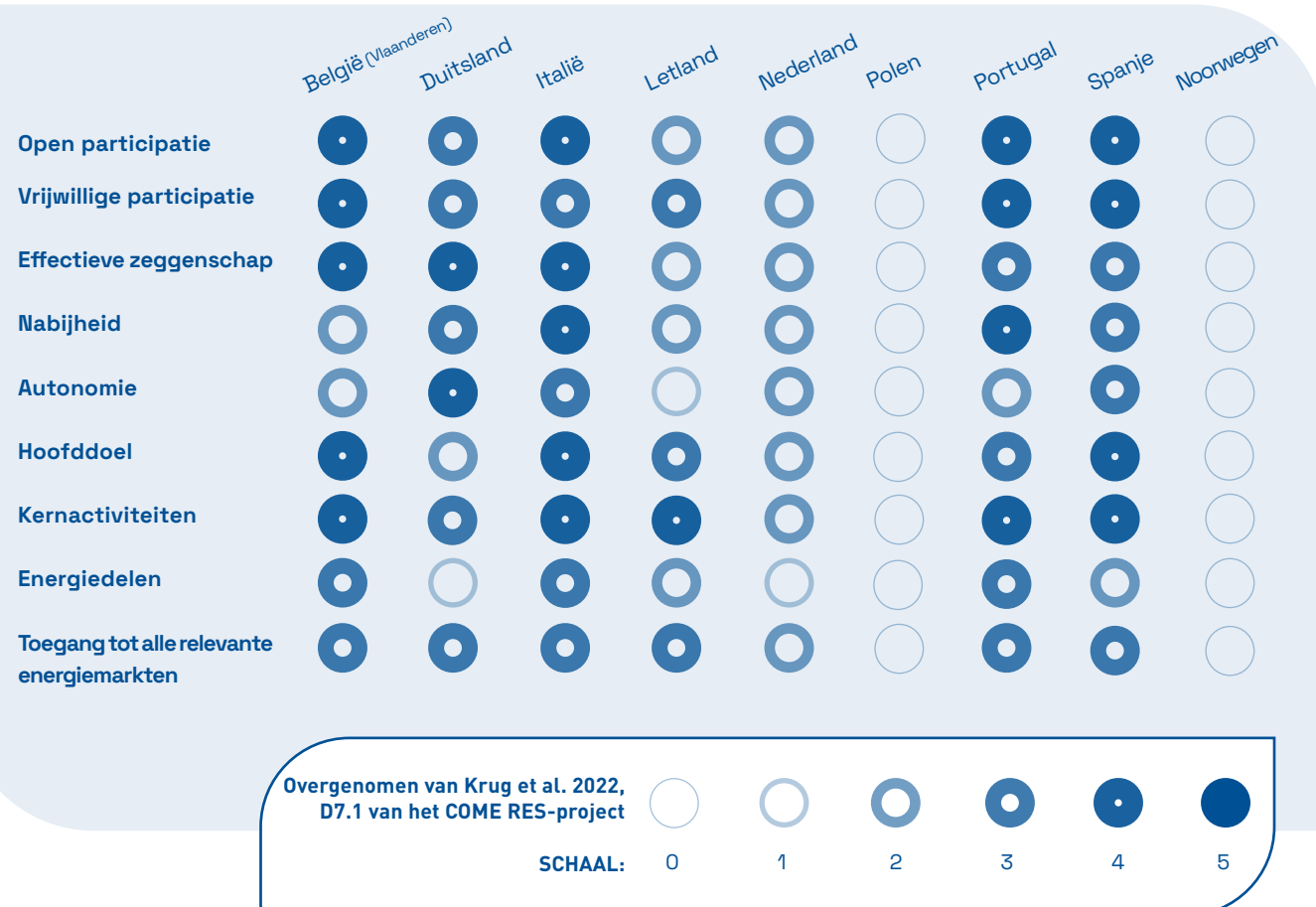
Met uitzondering van Polen, bestaan er in de andere COME-RES landen wettelijke definities van REC's die ten minste gedeeltelijk in overeenstemming zijn met de criteria van artikel 2, lid 16, van RED II. Een letterlijke omzetting van de Europese definitie lijkt de meest gangbare aanpak. Noorwegen heeft geen definities voor REC's, maar het land maakt geen deel uit van de EU en volgt daarom ook niet hetzelfde tijdschema. De goede vooruitgang die de meeste COME RES-landen hebben geboekt bij de invoering van nationale definities voor REC's en burgerenergiegemeenschappen

(CEC's) strekt zich niet noodzakelijk uit tot de ontwikkeling van ondersteunende kaders en steunregelingen.

Er bestaan grote verschillen tussen de landen wat betreft de omzetting van de **definities** en de juridische definitie van REC's. Terwijl Nederland, bijvoorbeeld, zowel REC's als CEC's samenvoegt tot één enkel concept, “energiegemeenschap” genaamd, worden in andere gevallen, zoals Italië, voor beide concepten afzonderlijke juridische definities vastgesteld. Duitsland gebruikt de reeds bestaande juridische term “burger-energiebedrijven” als REC-equivalent. Zo'n energiebedrijf is beperkt tot het technologisch toepassingsgebied.

De onderstaande grafiek geeft een overzicht van de status van de omzetting van de REC-definities in de 9 COME RES-landen. De schaal van 0-5 geeft aan in hoeverre de landen wetgeving met betrekking tot de definities hebben ingevoerd en of er nog belemmeringen bestaan. De waarden zijn gebaseerd op gemiddelde waarden op basis van individuele beoordelingen voor elk land.¹

¹ Voor een gedetailleerde uitleg kunt u de tabel in de [annex van D.7.1](#) raadplegen.

Een aantal van de bekeken lidstaten laten een grote flexibiliteit zien wat de rechtsvormen betreft. In alle gevallen is het wel gegarandeerd dat het maken van winst niet de hoofdactiviteit van een REC is en dat het maatschappelijk nut gewaarborgd is.

IN LETLAND...

de rechtsvorm van een REC kan heel divers zijn, maar wanneer de REC als een BV wordt geregistreerd, moeten de statuten van de vennootschap waarborgen dat het doel van de vennootschap overeenstemt met het doel van de REC. De winst mag niet als dividend worden uitgekeerd, maar moet opnieuw worden geïnvesteerd om de doelstellingen te verwezenlijken die in de statuten omschreven staan

In de meeste landen is **open en vrijwillige deelname** nadrukkelijk gewaarborgd in de wetgeving, waarbij het lidmaatschap beperkt is tot natuurlijke personen, KMO's en lokale overheden. In Nederland mogen de leden van een REC geen energie produceren, opslaan of verkopen als voornaamste economische activiteit. Andere landen leggen soortgelijke beperkingen op aan de deelname van particuliere ondernemingen.

Effectieve zeggenschap wordt meestal op dezelfde algemene manier gedefinieerd als in RED II, zonder verdere specificaties. In Duitsland bepalen onlangs

aangenomen wetswijzigingen inzake hernieuwbare energiebronnen van juli 2022 dat ten minste 75% van de stemrechten in handen moet zijn van natuurlijke personen die wonen in een postcodegebied binnen een straal van 50 kilometer rond de installatie.

De wettelijke verplichting voor leden van REC's om zich in de **nabijheid** ervan te bevinden leidde tot veel uiteenlopende interpretaties, gezien de richtlijn geen nadere specificaties bevatte. Vervolgens besloten meerdere regeringen de nabijheidsregels te specificeren door middel van vervolgwetgeving door de nabijheid geografisch en/of technisch te beperken.

De aspecten van effectieve zeggenschap en nabijheid zijn inherent met elkaar verbonden, aangezien RED II stelt dat REC's "daadwerkelijk worden gecontroleerd door aandeelhouders of leden die zich bevinden in de nabijheid van de REC-projecten die eigendom zijn van en ontwikkeld worden door die juridische entiteit".

IN DUITSLAND...

is nabijheid geografisch gedefinieerd om in overeenstemming te zijn met effectieve zeggenschap, terwijl in de meeste andere landen een technische component is toegevoegd.

IN ITALIË, PORTUGAL EN SPANJE...

bestaan er aanvullende eisen met betrekking tot de wijze waarop de leden moeten worden aangesloten op respectievelijk het laag-, midden- of hoogspanningsnet.

In de meeste geanalyseerde gevallen is **autonomie** opgenomen als bestuursprincipe van REC's, maar de wetgeving bevat geen specificaties van wat dit op nationaal niveau betekent. Waarschijnlijk wordt het beginsel van autonomie gekoppeld aan effectieve controle. In Duitsland mag een lid of aandeelhouder van een "burger-energiebedrijf" niet meer dan 10% van de stemrechten bezitten. Nederland onderzoekt of het één-persoon-één-stem-beginsel ook voor coöperaties kan gelden en noemt mogelijkheden om maximale aandelen voor entiteiten/groepen van entiteiten vast te stellen of de stemrechten verder te verdelen. Het is echter nog niet duidelijk of dit daadwerkelijk ingevoerd gaat worden als onderdeel van het nationale regelgevend kader voor REC's in het land.

Het **hoofddoel** van een REC is meestal expliciet gedefinieerd, waarbij bijna letterlijk de formulering van RED II is gevolgd: "het verschaffen van economische, sociale of milieuvoordelen aan zijn leden/aandeelhouders en/of aan de gemeenschap waarin de energiegemeenschap actief is", zonder enige verdere specificatie.

In het algemeen vinden landen dat REC's actief kunnen zijn in de **sectoren verwarming/koeling en hernieuwbaar gas**. Een uitzondering hierin is Duitsland. Hoewel er geen wettelijk verband wordt gelegd tussen REC's en verwarming/koeling, ontplooiën veel Duitse energiegemeenschappen reeds dergelijke activiteiten. Sectordekking kan ook worden verzekerd via aanbestedingsregels, zoals het geval is in Spanje.

MARKTACTIVITEITEN

Verwacht wordt dat REC's een integraal onderdeel zullen worden van de energiemarkt van de lidstaten. Om

dit voor elkaar te krijgen, moeten een aantal rechten met betrekking tot marktactiviteiten worden geborgd. In het algemeen kan vooruitgang worden geconstateerd, maar sommige landen hebben duidelijk moeite om de REC's tot volwaardige deelnemers aan de energiemarkt op te verheffen.

De meeste landen lijken expliciet toe te staan dat REC's hernieuwbare energie produceren, verbruiken, opslaan en verkopen. In Duitsland, echter, lijken dit soort activiteiten, alhoewel aanwezig, in een grijze zone te bestaan, aangezien veel energiebedrijven van burgers dergelijke activiteiten ontplooiën, hoewel dit in de wetgeving niet expliciet wordt toegestaan (of ontmoedigd). Polen heeft al een bestaand kader voor "energieclusters" en "energie coöperaties", maar heeft de bepalingen voor REC's niet omgezet en de Poolse Wet inzake Hernieuwbare Energiebronnen legt aanzienlijke beperkingen op. In Noorwegen zijn REC's nog niet gedefinieerd, maar wordt in 2022 nieuwe regelgeving verwacht om het delen van elektriciteit binnen hetzelfde pand mogelijk te maken (maar niet tussen panden).

Slechts in enkele landen is het voor REC's expliciet of impliciet toegestaan **eigenaar en exploitant van elektriciteitsdistributienetwerken** te zijn.

IN DUITSLAND...

bestaan enkele van dergelijke initiatieven ondanks het feit dat de RED II-wetgeving niet volledig is omgezet. In Nederland zijn de rechten aanwezig, maar lijken energiegemeenschappen niet geïnteresseerd om als DSO op te treden. In Portugal bestaan enkele voorbeelden van CEC's die distributienetwerken bezitten en exploiteren.

Met uitzondering van Duitsland, Polen en Noorwegen zijn alle geanalyseerde landen op weg om **collectieve zelfconsumptie (CSC)** in een gebouw en op het niveau van meerdere appartementen/gebouwen te faciliteren. De belangrijkste verschillen tussen de regelingen van de landen liggen in de mate waarin nettarieven, belastingen, BTW en overheidsverplichtingen betaald moeten worden.

Collective self-consumption is also directly linked to the concept of energy sharing. Spain e.g. allows for energy sharing, but only within the rights and responsibilities falling under the CSC scheme. Generally, a positive tendency can be observed in the countries to allow energy sharing, although it is not uncommon to see it being introduced slowly.

SPANJE...

heeft reeds een ver gevorderd kader voor CSC, wat het delen van elektriciteit onder afnemers mogelijk maakt. Bij gebrek aan een volledige omzetting van RED II maken de meeste bestaande REC's gebruik van het regelgevend kader voor collectief eigenverbruik. Dergelijke regelingen zijn echter beperkt tot een straal van 500m rond de opwekkingsbron en moeten zich in hetzelfde netsegment onder hetzelfde laagspanning transformatorstation bevinden. Er worden dan geen netkosten in rekening gebracht, maar er gelden wel BTW en andere heffingen. Op regionaal niveau bieden verscheidene autonome gemeenschappen en gemeenten stimulansen voor de invoering van regelingen voor eigenverbruik door middel van subsidies, toelagen en belastingvrijstellingen.

EEN VERGELIJKBARE SITUATIE KAN WORDEN WAARGENOMEN IN PORTUGAL...

waar collectieve zelfconsumptie ook niet vereist dat een rechtspersoon wordt opgericht. Dit zorgt ervoor dat dit soort initiatieven door velen wordt beschouwd als een alternatief voor REC's, met eenvoudigere procedures.

BELGIË...

zet op dit moment een wetgevend kader op voor het delen van energie. Sinds 1 januari 2022 is collectief zelfverbruik binnen één gebouw mogelijk. Sinds 1 juli 2022 is peer-to-peer handel toegestaan. In een latere fase (vanaf 1 januari 2023) wordt het mogelijk voor energiegemeenschappen om energie te delen tussen leden van een gemeenschap.

In vier van de vijf Vlaamse provincies worden drie proefprojecten verwacht: één in een appartementsgebouw met PV op het dak, één in een bedrijf met hun werknemers en één bij een lokale overheid/sociale dienst met een kwetsbaar huishouden. De bedoeling is om te leren van obstakels en problemen wanneer die zich in de praktijk voordoen, en om ze te overwinnen bij de implementatie van energiedelen op grotere schaal.

IN ITALIË...

kan energie worden gedeeld binnen hetzelfde marktgebied, zolang de delende partijen op hetzelfde primaire onderstation zijn aangesloten. Er bestaat een economische stimulans voor het delen van energie. De stimulans is gebaseerd op de geproduceerde elektriciteit of op het deel van de productie dat aan het net wordt geleverd. REC's krijgen 110 EUR/MWh voor de productie van elektriciteit plus 9 EUR/MWh als vergoeding voor de kosten die niet zijn gemaakt voor het gebruik van het elektriciteitsnet.

ONDERSTEUNENDE KADERS

Tot op heden zijn veel activiteiten die REC's en CEC's mogen uitvoeren nog niet haalbaar in veel COME RES-landen, bv. door een gebrek aan geschikte marktregulering, technische beperkingen (bv. weinig consumenten met slimme meters) of onvoldoende beschikbaarheid van relevante gegevens. Juridische/technische steun en financiële bijstand zijn essentiële ingrediënten voor de succesvolle ontwikkeling van REC's. De complexiteit van de technische en administratieve procedures, waaronder omslachtige en langdurige vergunnings- en licentieprocedures, vormt in veel landen een grote belemmering voor REC's en andere marktdeelnemers.²

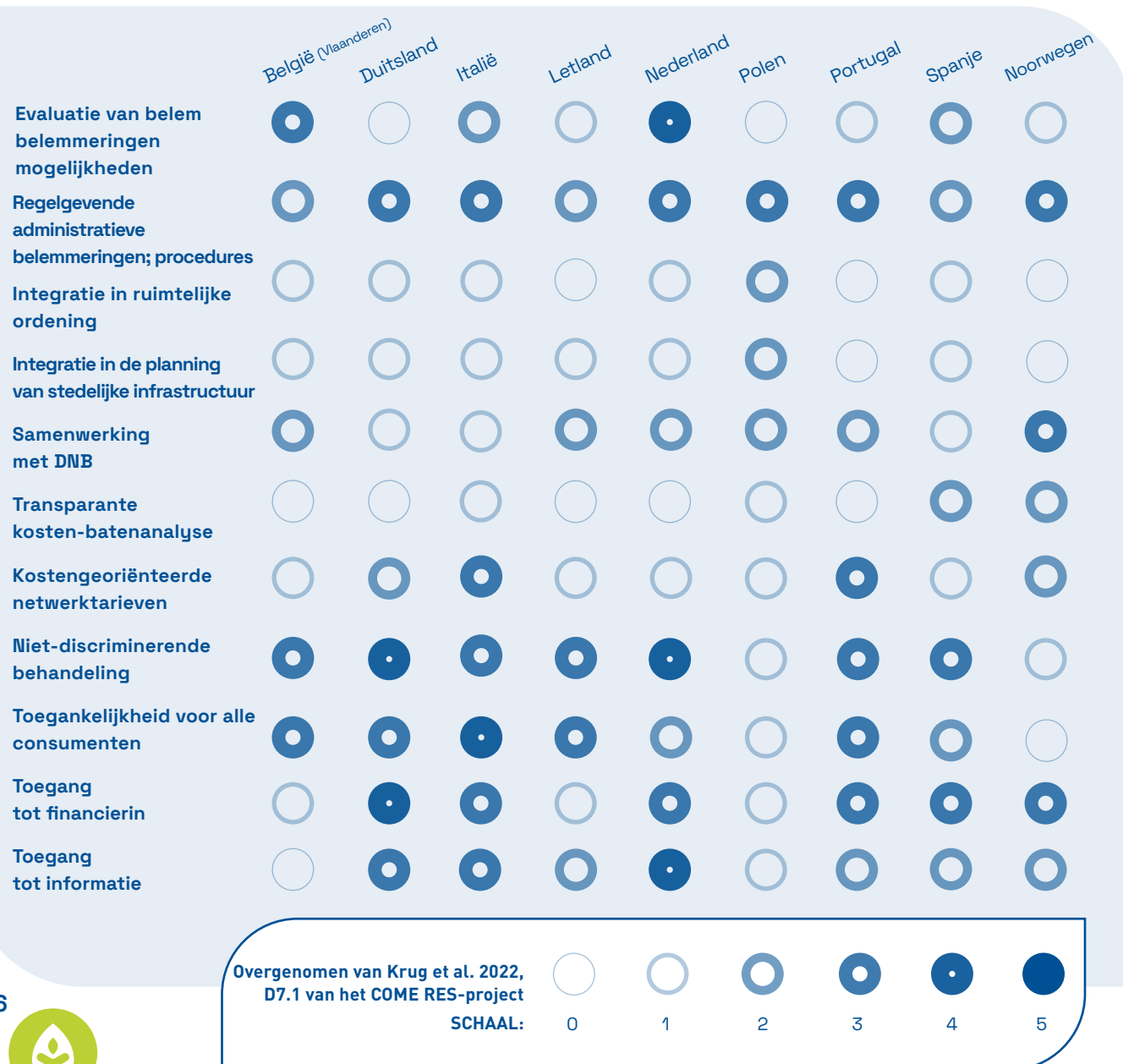
De lidstaten maken vorderingen met het opzetten van de nodige ondersteunende kaders, zij het niet noodzakelijk op het vereiste tempo.

Er bestaat nog steeds een lange lijst van

ongerechtvaardigde belemmeringen voor REC's, die hen ervan weerhoudt meer onafhankelijke en meer actieve marktdeelnemers te worden. Dit gaat van **technische belemmeringen** (bv. in verband met het net en het delen van energie) tot de **hoge complexiteit** van technische, administratieve en onnodig hoge vergunningsprocedures. Een **eenvoudig gebrek aan kennis en deskundigheid** bij burgers en overheden, een gebrek aan personeel en **onvoldoende toegang tot financiering** zijn allemaal problemen die moeten worden aangepakt. In veel COME RES-landen worden de REC's ook nog steeds gehinderd door de **aanhoudende onzekerheid** als gevolg van de onvolledige omzetting van RED II.

Het volgende diagram toont de mate waarin de negen COME RES-landen wetgeving hebben opgesteld waarin de ontwikkeling van een ondersteunend kader is vastgelegd.

² Meer informatie over de belemmeringen voor REC's is te vinden in COME RES Deliverable 2.3 "Synthesis case studies of drivers and barriers"

Alle COME RES-landen lopen het risico dat er onvoldoende controle is op de entiteiten die zichzelf als “energiegemeenschappen” bestempelen. Tegelijkertijd worden REC's in alle landen nog steeds gehinderd door te ingewikkelde vergunnings- en registratieprocedures.

Om een goede toegang van REC's tot het net te waarborgen en hen in staat te stellen hun activiteiten uit te voeren, is het van essentieel belang dat de distributienetbeheerders samenwerken. In de meeste gevallen werden geen specifieke bepalingen gevonden die deze samenwerking aanmoedigen, met als opmerkelijke uitzondering België (Vlaanderen), Nederland en Portugal.

IN DUITSLAND...

gelden doorgaans dezelfde vergunningsprocedures voor alle hernieuwbare energie projecten met een bepaalde technologie en omvang, ongeacht de eigenaar. Net als in verschillende andere onderzochte landen is de vergunningsprocedure voor projecten doorgaans ingewikkeld en langdurig. De recente wijzigingen van de wet inzake hernieuwbare energiebronnen van juli 2022 stellen windenergie ≤18 MW en PV-projecten ≤6 MW die door “burger-energiebedrijven” worden ontwikkeld, vrij van het veilingssysteem, waardoor de risico's en administratieve inspanningen voor deze energiegemeenschappen tot een minimum worden beperkt.

IN BELGIË (VLAANDEREN)...

moeten energiegemeenschappen hun bestaan melden aan de regulator. De kennisgeving moet verduidelijken hoe de energiegemeenschap voldoet aan de vereiste criteria (vrijwillige toetreding, autonomie, controle, eigendom, doelstellingen). Een nadeel is dat er geen verplichting is om deze informatie transparant te maken. Een lijst van geregistreerde REC's en CEC's is beschikbaar op de website van de regulator, maar het is niet duidelijk hoe vaak deze wordt bijgewerkt.

DE VLAAMSE DNB, FLUVIUS, EN DE NEDERLANDSE DNB'S...

zijn wettelijk verplicht (zodra de nieuwe Energiewet van kracht wordt) de transacties uit te voeren die vereist zijn voor het delen en verkopen van energie. In beide landen moeten de DNB's de verschillende vormen van energie-uitwisseling registreren, bepaalde deelnemingsvoorwaarden controleren, bv. of een digitale meter op kwartuurbasis beschikbaar is en de gekochte, geïnjecteerde en gedeelde hoeveelheid energie aan de energieleveranciers rapporteren.

Er zijn weinig aanwijzingen te vinden dat COME RES-landen **preferentiële netwerktarieven** voor REC's instellen. De reden hiervoor is waarschijnlijk de vrees dat een voorkeursbehandeling voor leden van REC's negatieve gevolgen kan hebben voor degenen die geen deel uitmaken van een energiegemeenschap. De opmerkelijke uitzondering hierop is Portugal, waar REC's en collectieve zelfconsumptie onder bepaalde voorwaarden zijn vrijgesteld van netwerktarieven. Italië biedt financiële stimulansen voor gedeelde energie.

Er is nog steeds sprake van **specifieke discriminerende behandeling**. In Polen zijn energiecoöperaties beperkt tot landelijke en landelijk-stedelijke gemeenten en de Spaanse regels betreffende de beperking van REC's tot het laagspanningsnet of tot 500 meter van de opwekkingsbronnen kunnen als discriminerend worden beschouwd.

IN LETLAND...

de recente wijzigingen van de Energiewet en de Wet inzake de Elektriciteitsmarkt benadrukken expliciet dat een discriminerende behandeling moet worden vermeden. De Wet op de elektriciteitsmarkt bepaalt dat de overheid bij de planning van nieuw beleid en nieuwe maatregelen voorziet in het gelijke recht van energiegemeenschappen om samen met andere marktdeelnemers overheidssteun aan te vragen. In deze wijzigingen staat ook dat het delen van elektriciteit niet van invloed is op de rechten en verplichtingen van de betrokken partijen als eindafnemer, producent, verhandelaar of aggregator.

Over het algemeen staat **deelname** expliciet open voor alle consumenten. De wetgeving in sommige landen, zoals Italië en Portugal, maakt zelfs expliciet melding van huishoudens met een laag inkomen en kwetsbare huishoudens. De Spaanse nationale strategie tegen energiearmoede 2019-2024 bepaalt datonder de maatregelen die op middellange/lange termijn moeten worden overwogen in de strijd tegen energiearmoede, de bevordering van collectieve thermische zelfconsumptie en/of zelfconsumptie van elektriciteit moet worden overwogen. In verschillende landen werken bestaande energiecoöperaties al actief aan maatregelen om de betrokkenheid van consumenten met een laag inkomen en kwetsbare consumenten te vergemakkelijken.

Er zijn vaak speciale financieringsregelingen voor REC's beschikbaar of in ontwikkeling. In verscheidene gevallen (revolverende fondsen in Duitsland en Nederland) moet de financiële steun worden terugbetaald indien het betrokken project wordt geïmplementeerd, terwijl in andere gevallen geen terugbetaling wordt overwogen.

In de meeste landen is het de bedoeling **specifieke financiële** steun beschikbaar te stellen aan energiegemeenschappen.

ITALIË...

verstrekt renteloze financiering tot 100% van de in aanmerking komende kosten voor de ontwikkeling van energiegemeenschappen in kleine gemeenten. Het nationale herstel- en veerkrachtplan zal meer dan 2 miljard euro beschikbaar stellen om 2.000 MW aan nieuwe elektriciteitsopwekkingscapaciteit te installeren in gemeenten met minder dan 5.000 inwoners, vooral in de gemeenten die het grootste risico op ontvolking lopen.

PORTUGAL EN SPANJE...

hebben ook financieringslijnen voor energiegemeenschappen opgezet via hun nationale herstel- en veerkrachtplan.

IN DUITSLAND...

heeft de federale regering besloten een financiële steunregeling op te zetten voor burger-energiebedrijven op het gebied van windenergie, geïnspireerd op soortgelijke activiteiten op regionaal niveau.

Naast deze financiële steun is er dringend behoefte aan **capaciteitsopbouw en toegang tot informatie**. In verschillende landen spelen lokale, regionale en/of nationale energieagentschappen of andere overheidsactoren een sleutelrol bij het verstrekken van informatie en capaciteitsopbouw voor energiegemeenschappen, waaronder REC's, naast de energiegemeenschappen en hun verenigingen zelf.

Tegelijkertijd hebben overheidsinstanties, zoals gemeenten, veel baat bij specifieke steun voor regelgeving en capaciteitsopbouw. In de meeste geanalyseerde landen is er echter geen specifieke steun voor regelgeving en capaciteitsopbouw voor overheidsinstanties beschikbaar.

IN SPANJE...

zullen speciale Bureaus voor Transformatie van de Gemeenschap en de financieringslijn "CE-Aprende" de toegang tot informatie vergemakkelijken en het concept van de REC's bevorderen. Wat de juridische/technische ondersteuning betreft, beoogt de financieringslijn "CE-Planifica" de financiering van de planning van alle technische, juridische en administratieve aspecten. Bovendien hebben veel regio's hun eigen actieplannen ter bevordering van de ontwikkeling van REC's (bijv. Andalusië, Valencia, Navarra). Hetzelfde geldt voor veel lokale gemeenten, met name wat de administratieve/juridische ondersteuning betreft.

IN SPANJE...

zijn richtsnoeren voor lokale autoriteiten opgesteld. Bovendien beogen de geplande financieringslijnen "CE-Aprende" en "CE-Oficinas" het opzetten van een netwerk van ondersteunende activiteiten waarvan de overheden kunnen profiteren, met inbegrip van de oprichting van speciale bureaus op het gehele Spaanse grondgebied. In Duitsland wordt dergelijke steun vaak verleend door de regeringen van de deelstaten, bijvoorbeeld via regionale energieagentschappen.

HET MINISTERIE VAN ECONOMIE IN LETLAND...

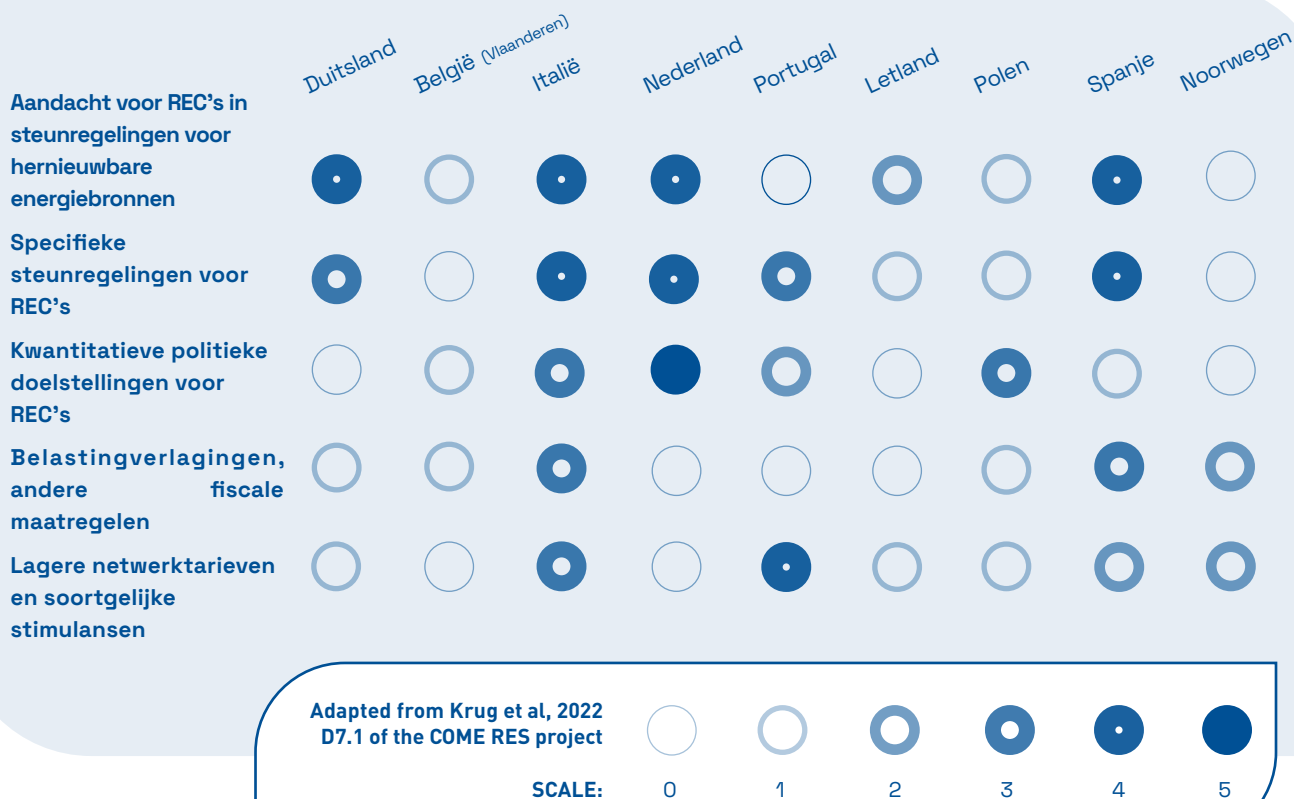
plant om specifieke richtsnoeren inzake energiegemeenschappen te publiceren, met inbegrip van aanbevelingen voor de overheid. Portugal zou in de toekomst soortgelijke richtsnoeren kunnen hebben.

STEUNREGELINGEN EN STIMULANSEN

De lidstaten zetten geleidelijk steunregelingen voor REC's op, hoewel de snelheid en de precieze vorm daarvan verschillen. In Spanje en Italië is in de recente herstel- en veerkrachtplannen REC-steun opgenomen

als onderdeel van de strategie ter bevordering van hernieuwbare energie. In Portugal wordt steun verleend via het meest recente financieringsprogramma. De volgende grafiek toont de mate waarin de negen landen relevante steunregelingen en stimulansen geïmplementeerd hebben.

De laatste jaren is er een aanzienlijke verschuiving geweest naar vergoeding via **competitieve biedingssystemen of veilingen**. Hoewel de prijs/kWh van hernieuwbare energie over het algemeen wordt verlaagd, hebben kleinere actoren, zoals energiegemeenschappen, moeite om bij te blijven in een dergelijke sterk geprofessionaliseerde en competitieve omgeving. Het is dan ook geen verrassing dat RED II van de lidstaten verlangt dat zij bij het opzetten van steunregelingen voor hernieuwbare energie rekening houden met de specifieke kenmerken van REC's, om ervoor te zorgen dat zij op gelijke voet kunnen deelnemen.

DE VEILINGEN IN DUITSLAND, SPANJE EN BELGIË...

worden steeds meer inclusief REC's. In het geval van Duitsland zullen projecten van burger energiebedrijven met windenergie op land (≤ 18 MW) en PV (≤ 6 MW) worden vrijgesteld van de verplichting om deel te nemen aan veilingen. De vergoeding zal gebaseerd zijn op een marktpremie die gekoppeld zal zijn aan de veilingresultaten van het voorgaande jaar (voor PV) of van het jaar daarvoor (voor wind).

In Spanje zijn speciale biedingsrondes gecreëerd, uitsluitend voor "door burgers geleide, gedistribueerde PV-opwekkingsprojecten" die aan bepaalde ontvankelijkheidscriteria voldoen. Nederland heeft een speciale terugleverpremie voor REC's, de zogenaamde "Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking" (SCE).

In België (Vlaanderen) wordt het systeem van groene stroomcertificaten geleidelijk vervangen door competitieve biedingen/veilingen. Voor middelgrote PV en kleine en middelgrote windparken op land zijn reeds veilingen van toepassing. De Vlaamse Ministerraad heeft besloten om het toepassingsgebied voor middelgrote PV-systemen van 25 kW tot 5 MW uit te breiden met appartementsgebouwen, CEC's en REC's als subcategorie.

energiegemeenschappen op lange termijn zullen worden ondersteund. Slechts enkele van de negen onderzochte landen hebben expliciete kwantitatieve doelstellingen voor de ontwikkeling van energiegemeenschappen of gerelateerde streefcijfers vastgesteld.

HET LOKALE ENERGIE- EN KLIMAATPACT IN VLAANDEREN...

voorziet dat er tegen 2030 één coöperatief project voor hernieuwbare energie (bv. energiegemeenschappen) per 500 inwoners en 50 collectieve woningrenovaties per 1.000 wooneenheden moeten zijn.

DE NEDERLANDSE KLIMAATOVEREENKOMST...

stelt als doel dat er tegen 2030 50% lokale eigendom van hernieuwbare energie op het land moet zijn. De doelstelling van 50% lokale eigendom is een niet-bindend beleidsvoornemen. De betekenis van het begrip "lokale eigendom" is echter niet nader omschreven. In Polen is in het nationale actieplan voor hernieuwbare energie en het "energiebeleid van Polen tot 2040" een doelstelling opgenomen van 1 miljoen prosumenten van hernieuwbare energie en 300 op te richten "duurzame energiegebieden" (energiecoöperaties, energieclusters, andere entiteiten) tegen 2030.

In sommige landen zoals Duitsland, Italië, Nederland en Spanje spelen de **regionale en gemeentelijke niveaus** een sleutelrol bij het verlenen van aanvullende steun, bijvoorbeeld via eigen steunregelingen, specifieke burger-/gemeenschapsenergiefondsen, via informatieverstrekking, adviesdiensten, netwerken en andere vormen van capaciteitsopbouw. Gegeven de aanzienlijke invloed van het regionale en gemeentelijke niveau op de ontwikkeling en vestiging van REC's zijn er duidelijke aanwijzingen dat de **dialogo en samenwerking tussen de verschillende bestuursniveaus** in de meeste landen zal toenemen. Verschillende Italiaanse regio's ontwikkelen hun eigen regionale wetgevende kaders voor de ondersteuning van REC's. Nederland volgt een polycentrische aanpak waarbij 30 energieregio's verantwoordelijk zijn voor de ondersteuning van REC's.

De vaststelling van specifieke **politieke doelstellingen voor REC's** zou ook een sterk signaal zijn dat

VOORUITZICHTEN

Sinds onze evaluatie van de omzettingsvoortgang in februari 2021 zijn er veel positieve ontwikkelingen geweest. Het valt niet te ontkennen dat verschillende onderzochte COME RES-landen de rechten van REC's als spelers op de energiemarkt steeds meer erkennen, hoewel er nog veel belemmeringen zijn. Collectieve zelfconsumptie en energiedelen, belangrijke hoekstenen om leden van een REC rechtstreeks van hun geproduceerde energie te laten profiteren, zijn in opkomst, maar niet overal. Het kost de COME RES-landen veel tijd om de vereiste veranderingen op hun energiemarkten door te voeren.

Hoewel er bemoedigende veranderingen kunnen worden waargenomen, gebeurt dit niet overal op hetzelfde tempo

en met dezelfde inzet. Sommige landen kunnen terugkijken op een lange traditie van gemeenschapsenergie, andere verkennen dergelijke initiatieven als een relatieve nieuwigheid. Het is daarom positief om te zien dat zelfs sommige landen, met minder historische ervaring, zeer actief lijken te worden in het creëren van de noodzakelijke voorwaarden voor de bloei van collectieve energieacties.

Het is ook zeer duidelijk dat het eenvoudigweg kopiëren van de specificaties van de relevante RED II-artikelen nooit een serieuze optie was, gezien de grotere en fijnere verschillen tussen het energiebeheer en de fysieke infrastructuur van de lidstaten. Gegeven de enorme vertraging bij de omzetting roept dit de vraag op of de EU-bepalingen, -voorwaarden en -termijnen voldoende rekening houden met dergelijke verschillen en met de complexiteit en inertie van de nationale energiemarkten.

Contacteer

✉ info@come-res.eu
 🐦 [@comeres_eu](https://twitter.com/comeres_eu)
 in COME RES project
 🌐 www.come-res.eu

Projectcoördinatie

Environmental Policy Research Centre
 Freie Universität Berlin
 Dr. Maria Rosaria Di Nucci

Dit project wordt gefinancierd binnen het Horizon 2020 onderzoek en innovatie programma van de Europese Unie onder overeenkomst No 953040. De enige verantwoordelijkheid voor de inhoud van dit document ligt bij het COME RES-project en reflecteert niet noodzakelijk de mening van de Europese Unie.

COME
RES

Partners

